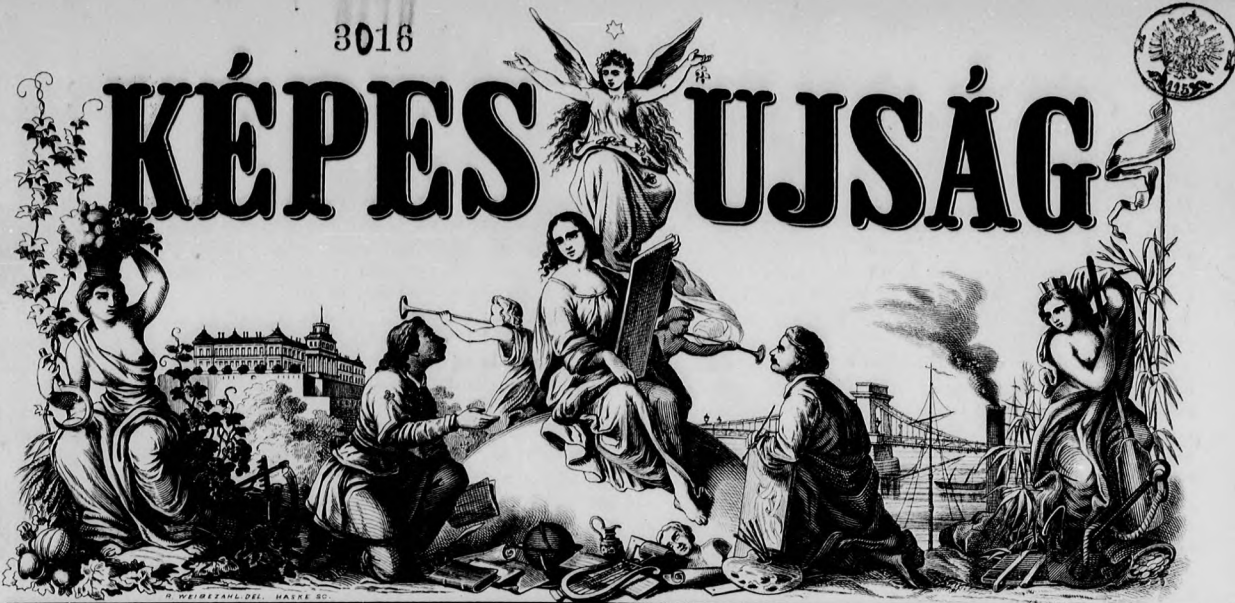

KÉPES ÚJSÁG

Megjelen minden Vasárnap másfél nagy lven.

1. szám.

Előfizetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.

GRÓF KÁROLYI ISTVÁN.

Ha valamikor még lenne egy másik gróf Károlyi István is, a mostanit úgy különböztetnék meg tőle, hogy az az ember, kinek szívében az összes emberiség megfér, s ki annyi jótéteményt osztogatott ki, hogy arra egy kéz nem is volna elég, s épen azért mondják róla, hogy az ő bal keze is jobb kéz!

E két áldó kéz engedelmes szolgája annak a jó szívnek, melyben a két legszebb gondolat lakik, a keresztény szeretet és hazafiai kötelesség-érzet, melyeknek törvényeit annyi ember elfeledte, míg ő, mint valami szorgalmas tanuló a leckét, nehogy elfeledje, minden napon újra gyakorolja.

Midőn a tétlen busulás föl akart vergődni a hazafiai erkölcsök közé, Főthről jött a legelső szó, hogy a cselekedet épen úgy bizonyítvány most is az emberről, mint akkor, midőn a szentírás szavai legelőször kimondák, hogy az igazak a cselekedeteikről fogjuk megősmerni.

Irodalmi, gazdasági s egyéb intézeteink legelső gyámolítója vala a lelkes gróf, kinek azon dicső jutalom jutott osztályrészül, hogy kiváltságos álláspontján e véletlen járulékot nem tartá bámuláraméltónak; mert szívében csak egy büszkeség vonolt, hogy jókor fölismerte Istennek nagy

kegyelmét, midőn a teremtés remekének, — embernek teremté.

E ponton kell őt megítélni, valamint azon ép lélekerőben, mint az anyagi kényelmek nem tudtak úgy megvesztegetni, hogy a hű dőltyűt fölélesztették volna benne; hisz nem lehet elkábul azon ember, ki a jóllétben naponkint

letérdel az oltár zsámolyánál, megősmerve emberi gyarlóságát, melynek rendeltetését a végzetlen hatalmu szabta ki.

Gyönyörűsége lehet az Istennek, midőn nem csak akkor látja a porból lett embert laborolni, midőn rimánkodni kell az éghez; hanem midőn a vett jótéteményeket elő megköszömi. Példánk lett ő, — buzgalma, életétje lön egyesületi működéseinknek, s ekkép tettel bebizonyítá, hogy minden időben találhatunk tért, hol munkásságunk haszonra válik.

Mundus parva sapientia regitur! Ez olyan jelszó, mit minden ember úgy is értelmezhet, hogy csak az a bölcs, ki munkakörét megtalálja minden időben, és mind azon vonalok közt, hol az ember nem csak mint ember; hanem mint keresztény és hazafi is utasítva van kötelességeit, teljesíteni. E példa a gróf életében fényesen be van bizonyítva, és mindenki megláthatja és követheti ha már épen csak járt uton tud előre haladni.

Majd minden hazai egyesület az ő nevéhez támaszkodik, s ha nincsen is aranykönyvünk, mint volt egykor Velenceének; de az ő neve biztosabb helyre van berivva, minden magyarnak szívébe.

Gróf Károlyi István.

Egy vén pátriárka.

Hozzátok menekülök, kedves, régi emlékeim, s úgy bűsüllek meg egyenkint, mint a régiségbuvár aranyérmeit, melyeknek egy fontját hat fontba számítja be; nem a penészért, mi tán rájuk ragadhatott volna; hanem, mert tanuskodnak a multról, mint az ág a törzsről, melyről az erő vagy a viszontagság letépte, hogy egykori helyétől ezer mérföldnyire állapodjék meg csak.

Van nekem egy vén pátriárchám, kinek adósa vagyok a megemlékezéssel, kit én és mások igaz mérték szerint megítélni nem tudunk életében, mint két idegen nem tudta megítélni a magyar nótát, melynek egyik az elejét, másik az utólját hallotta, s az egyik azt esküdte: annál szomorubbát, — a másik azt állítja, — annál vidámabbat életében nem hallott. Talán most is csivakodik a két idegen a magyar nótán, melyről nem tudták a jámborok, hogy az eleje a magyar embert bánatában, a vége pedig örömben, de csak mégis megríkatja.

Ilyen volt az a jó táblabíró, kit hét dunántúli vármegye „Az öreg ur“ néven ösmert, ki előtt száz ember közül kilenczven nem merte levett süvegét föltenni, ha az öreg ur ebbéli akarátját ki nem fejezte, s kihez mindenki félve ment; s ha eljöhett tőle, ugy megőrült, mint mikor a megzaklatott diákygerek szerencsésen betehette maga után az oskolajutót.

Ó, mintha most is látnám azt a haragos arcot, melytől mindenki félt, mintha emberevő lenne, — s habár csak annyit sem tett, hogy valami élehetlent egyszer megrázott volna: mégis szentül hitte a legjámborabb is, hogy ha nem bántott is eddig senkit, de hátha épen ő lesz a legelső, kin az emberevést szentül megkezdendi.

Ezer meg ezer ember részesült az ő kegyében; s valamennyi félve és remegve nyult az öreg ur kegye után, mint a kinek nyárs végén nyújtják szájába a kövér falatokat, s attól fél, hogy nem csak a pecsenyét adják szájába; hanem a nyárs hegyét is a torkába ütik.

Istenem, kezét lábát összecsozólták volna a hálálkodók, ha az öreg ur megadott kérelem után hirtelen oda nem teszi: Most már elhordozóskodhatol! mi a kérelmezőt annyira meglodítja, hogy majdnem a betett ajtón dült ki.

Hat vármegye szapult a öreg urat, — dolyfősnek, házsártosnak monák, s ezer meg ezer ember hitte, hogy ámbár idáig nem cselekedte; de végtére is emberhust fog enni. Csak én tudom, mily bolondul ítél a világ, mely megszokta, hogy hason kell mázni, s az alamiznaadó megnyalhatja kezét, melynek jól esik a koldushizelgés, mely alázatosságában ugyanazon kitüntetést a csizmatalpnak is megadná.

Huszonöt év alatt egyetlen egy ember tartotta méltónak kiösmerni ezt a furcsa példányt, mely nem vágyott másokhoz hasonló lenni; s midőn az igaz mértéket megtalálta hozzá, rohanna tört szobámba, s fuldokolva mondá: most már ösmérem az öreg urat!

Én is, — mondám régi elfoglaltságomban, — az öreg ur basa, ki nem mer kimenni husz esztendő óta a vármegyéből; mert attól fél,

hogy olyan emberrel találkozhatnék, ki nagyobb tekintély, mint ő! Ilyen az öreg ur.

„Ne bántsá az öreget! — fenyeget az én jó barátom, — ma ösmertem ki az öreget, — mi következőképen történt: Mint évenként szokás, a gondja alatt levő uradalnak tisztéről, jó és rossz tulajdonságairól jelentést készítenk a földesuraságnak, s midőn épen N...re került a sor, a tisztartónak észrevételeit végig olvasván, a jó tulajdonságok után ezt írta a tisztartó: mogorva ember, ki nem akarja megtanulni, mi az alázatosság! Erre fölugrott, s indulatosan körüljárván a szobában, végre széles orru tollával jó vastag bütökkel oda írja: hanem épen azért a méltóságos uraságnak legbűsületesebb tisztje, ezt én mondom! s itt névvel külön aláírta.“

Barátom elbeszélé továbbá, hogy az öreg szokása ellenre bőbeszédű lön, összeszidta a módi erkölcsöt, mely az embereket addig simítja, hogy a bűsületességét, az emberi léleknek kérgét is ledörgöli, végre pedig elkapott egy német könyvet, azt barátom előtt fölütte, s egy évtizedekkel előbb aláluzott helyre mutatott, hol néhány szó állt: Stolz liebe ich den Spanier!

„Látod! — mondja az öreg ágyúsütőgató modorában, — ez azt teszi, hogy a spanyol kevélység nélkül akármilyen lehet, csak spanyol nem! — Öcsém, — mondja aztán hozzátéve, — a káposztát azért eszem, mert savanyú; ha édes kell, akkor nem káposztát kérek, hanem cukrot.“

Meglepett az öregek e leleplezése, — mondja barátom, — és hirtelen készen lettem eddigi magaviseletének titkával. Ábrándozásomból csak akkor ébredtem föl, midőn szokott vágásába visszaesve, rám kiált:

„Végezd azt a munkát, ne edd hiába a kenyeret!“

Hetekig lestem aztán az öreg urat, ki most már nem volt előttem titok, s modora kétségtelemné tette, hogy a hasonmásától undorodik, s azon tudatban, hogy embertől kötelességeinek teljesítésekor árt nem szab tettoeinek: megláttam azt a mogorva magyart is, kinek az öntudatos bűsületességben oly ösmertető jellege a büszkeség, mint a virágnak az illat.

És én még ekkor sem békültem ki az öreg urral; mert az 1848 előtti viszonyokban két oldalon álltunk, s én az öreg urra mindig görbén néztem, látván, hogy a másik pártnak is legeslegutólján ballag a maradópárt után.

Más szemüvegünk volt akkor, mint most, és oktalanságból majdnem örödgének néztük egymást, s én az öreg urat majdnem árulónak tartám.

Valamelyik késő nyári este az öreg ur kapujában találkozám a helybeli tanítóval, kit az öreg ur esti tíz óra után hivatott, de nem tudta, hogy miért?

Megakarám várni, azért a kapu mellé álltam. Néhány percz múlva a nyitott ablakból zongorahangok jelentkezének, olyan nekikészülődéssel, mint mikor jelt adnak az ének mellé. Meg kell jegyeznem, hogy ez 1843-ban volt, midőn a főtí dal megszületett, s ime, a zongorakiséret mellett két hang kapaszkodik össze, a tanítóé volt az egyik, s az öreg uré a másik, s az öreg ur egy egész óráig énekelt oly hatalmas érzéssel, hogy én a kapu alatt hol sütem, hol fáztam halva a kedves főtí dalt,

s midőn lejtött az én tanító barátom, kérdém: „Mit csináltak oda fönn?“

„Énekeltünk, barátom, — mondja ő, — s én megvallom, nem tudom, mi lette ezt a vén maradozó, ugy énekelt, hogy megríkatott, s midőn már elakadtam, láttam, hogy ő is könyezik, s midőn jó éjszakát mondk: nem tudott szólni az elfoglaltságtól. Érti ezt, barátom?“

Nem feleltem; de évekig gyötört a gondolat, hogy még sem lehet rossz hazafi az öreg ur, bár a másik sornak is a legeslegutólján ballag.

Megtépett bennünket a vihar, mely után legtöbb ember busulásnak adta magát, csak az öreg ur vizagstat mindenkit, mintha megfélemltet volna, mint a csizmát; ő énekelt, ő tüzelt legjobban, elbeszélte a régi világnak minden adományát, csak hogy egyegy ráncot kitéglázhasson az emberek arcán. S én mindezt hallván, eszembe jutott a kevély spanyol, meg aztán a főtí dal, s igazolválva magam előtt a derék öreget, új lelket kaptam, s elkezdém írni korrajzaimat, a „Régi jó idők“-et, és a többit egymásután.

1857-ben Füzreden valék, egy jó ösmérsőm jött az öreg urtól, és örömmel beszélt, hogy az öreg korrajzaimat olvasva, mondá: Most már békén halok meg; mert látom, hogy az írókba megtért a kegyelet az elődök iránt, s általuk megírva, a jó példa megmarad jó példának.

Utólszor láttam irását azon levélben, melyben a Vörösmarty-árvak számára száz ezüsterintot küldött Deák Ferenczhez.

Ekkor megint eszembe jutott a főtí dal!

Minek titkolnám az öreg pátriárkának jól ösmert nevét, — szeretettel vallom be, hogy ez ember Bezerédy Mihály volt, a pápai urodaom kormányzója!

Vas Gereben.

A csobáncei rózsák.

Ott fenn jártam a csobáncei romtetőn,
Od fenn, a dűledékvár udvarán —
Merengve a lenge rózsák bokra közt
Susogó lágy tavaszi szél bús dalán.

Illatoztak a vadrózsák körülöm,
Én meg búsan ábrándoztam, hallgatva;
Az illat: a virág lelke, — gondolám —
S a lélek: az emberi szív illata....

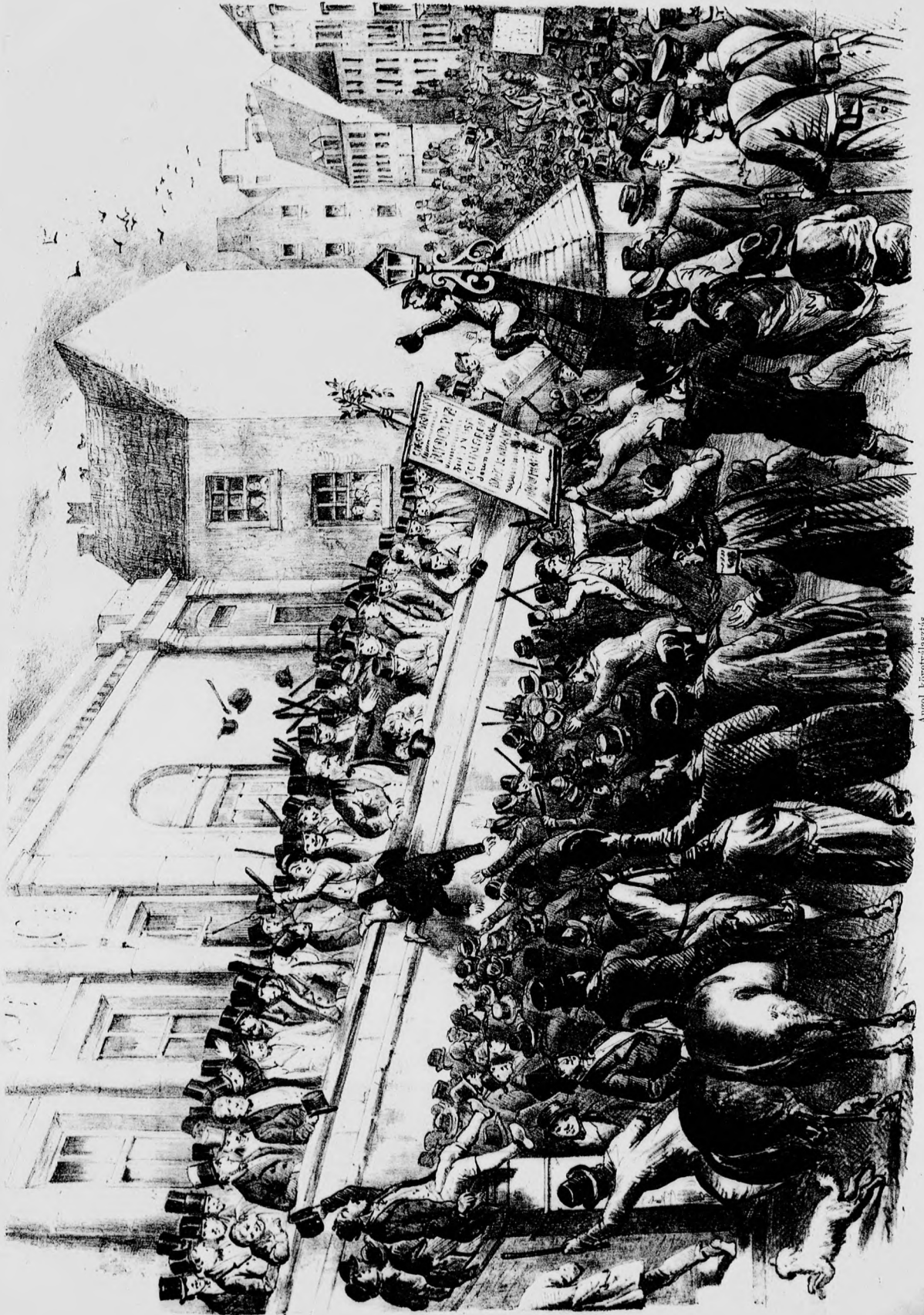
Lélek és az illat tehát rokonok;
S értik egymást; — így kell lenni, én hiszem;
Lelkem is a romrózsák illatával
Beszélgetett ábrándozott édesen.

Elbeszéltek a vadrózsák lelkeimnek —
Hogy ők Rózsa szerelméből fakadtak:
A hű Rózsa szerelméből, ki egykor
Urnője volt ez omláló falaknak.

Hamar elmult szerelmének öröme,
Mint hamar hull a vadrózsák virága,
Soká tartott szerelmének bánata:
Mi t e rózsák tövisekkel dús ága.

Éjfelenként, rózsanyílás idején,
Szegény Rózsa oda hagyja sirlakát,
Felbolyog a vártetőre, s a nyíló
Rózsabokrok virágnak csökött ad....

S e bű-esőkbán lélek száll a virágra:
Szegény Rózsa szelid lelke — az illat;
Ezért kedves illatnak minden más
Rózsánál a csobánceiak, ha nyílnak.

Angol követelészítés.

De a virág hamar elhull, lehervad,
Árván marad a legcékes rózsaszál,
Levelkét szétröpítik a szelek —
Az illat meg urnójéhez viszsaszáll.

Ekkor ismét — ha jó éjtél ideje —
S a holdsugár fehér, fátoly-zászlaját
Lengett a rom felett az éji szél —
Halk neszzel, minőt csupán a sóhaj ád:

Eljő Rózsa bús zokogva, szomorún,
Óteli az árván maradt rózsagayt,
S fájdalomában keservesen könyezik,
Könyezik, és lágy epedve felsohajt...

S ott sir, ott nyög, mint a gerle, nagy soká, —
Ott sir, ott nyög szűrkülű félreggelig:
Mignem végre minden fűszál ragyogó
Harmateppel: kőnyjeivel megtelik. —

Másnap aztán szürös lesz a rózsánag:
Mert hogy Rózsa bús szívéhez ölelte —
Fájdalmának tövisai a bokron
Ott maradtak, ott is függnek örökre....

Őszszel, mikor hullnak immár a lombok,
Sárga színt ölt a Badaesou magára,
Dér csillog a szedett szőlők levélén,
S letarolt az erdők, halmok határa:

A csobánézi pusztá várrom ablakú
Átsüvöltöz rémesen az őszi szél,
S lengett a hervadt rózsák bokrait —
Be szomorú, a mit akkor elbeszél!

Ez a bús szél László urfi szelleme....
„Kedvesemet, a szép Rózsát keresem!
Felelj Csobánéz, mondj meg száraz rózsát:
Hol van az én hű galambom, jegyeseim?

De az ó vár mélyen hallgat, nem felel,
Néha dobban egyegy omlott öle meg:
A mint rája a falak párkányiról
Hulladoznak bú miatt a nagy kövek....

Nem felel az árva tövisbokor sem,
Bánatos széd őt hiába kérdezi:
Hol van Rózsa? — hervadt rózsák hamvai
Hagynak csupán némi búsat sejtetni....

Thali Kálmán.

Angol követválasztás.

„Goddam! még egy kancsó sört, ez lesz a
negyedik, éljen lord Harding!”

„Lord Harding?” mondja egy sovány lakatos a vastag kalaposnak, — ki a negyedik kancsót akarja meginni lord Hardingért, s még kétséges, hogy a lord egészsége biztosítva lesz-e a negyedik kancsóval? azért újra kérd a sovány lakatos: „Lord Harding?”

„Szórolj szóra őt nevezem meg, — felel a kövér kalapos, — és ha majd az ötödik kancsót fogom kiüríteni, mi lesz az ön véleménye akkor?”

„Mindjárt megmondom, még mielőtt a a negyedik kancsónak tartalma elszorítaná önben azt a kis helyet, mit ön tán arra is hagyhatott volna, hogy oda valami okos gondolat beférjen; mondhatnám, e nagy hústömegben több okos gondolat is elférhetne.”

„Az ötödik kancsóról mondjon véleményt, lakatos barátom, szeretném a véleményt hallani.”

„Egyért kettőt, kalapos barátom, — vitázzék a lakatos, — először is, önt disznóknak tarthatnám; mert az ötödik kancsó négykézlábra juttathatja önt, ez az első véleményem, 2-szor mint kalaposról megvártam volna, hogy tudja valamennyire saját mesterségének eredményével az észirtónak csinál-e takarót vagy sem?”

„Büszke vagyok arra, barátom, hogy én kalapokat csinálók, még pedig angol főre, mely egy bolondért mindig gondolt okosat is, ha nem egyet, kettőt — mondja a kalapos a megérkezett sör után nyulva, befejezésül hangosan ordítván: éljen lord Harding!”

„Hohó, — mondja a másik, lekapva a sörkancsót a kalapos szájától, — tudja ön, mit iszik?”

„Árpalevet, lakatos barátom, — mondja a kalapos, — egy kancsó tíz penny, négy kancsó lesz negyven penny.”

„S ha a szabad gabonabevitel kérdése keresztül megyen, ön hat pennyt fizet majd egy kamráért, s négy helyett íhatik hat kamrát, pedig az is beférne ekkora hústömegbe; éljen az olesó árpa!”

„Éljen az olesó árpa! — kiált a másik, — hanem azért éljen lord Harding is!” s inni akart.

„Szerencsétlen ember, — lármázik a lakatos, — lord Harding nem akarja az olesó árpát, — nagy birtokai vannak, maga is árpát termeszt, s ön minden kancsó sörnél kedves lordjának fizet adót, mint ezt a parlamenti vitákból tudhatná ön, sőt ugyanazon vitákból azt is tudhatná, hogy a gabonabevitel lordjainknak sem ártana, mégis olesó sört íhatnék ön!”

„Barátom! mondja a kalapos, ön okosan beszél, és büszke vagyok saját gyártmányu kalapomra, mely ön fején van, ha ily okos főt takar, — de, szomszédom, a nyereggyártó, szinte saját gyártmányaimból veszi a kalapot, a miért mindig bajlandó voltam igen böles főnek tartani, — s ő dühös barátja a lordnak....”

„És az ő bankjegyeinek, melyeket a könnyű és nehéz hintókért kap a lordtól, s a drága sörnek árát a lordon százaszorosan kinyeri, — okoskodik a lakatos, — aztán vett a lord egyetlenegy példányt az ön által gyártott kalapokból?”

„Szavamra, egyetlen sem, — hűledezék a kalapos, és sörét nem merte meginni, míg meg nem kérdé, kiért igya meg?”

Másnap a választás helyére mentek. A kalapos dühösen ordított a lord ellen, s midőn a nyereggyártó helyre akarát igazítani a kalaposnak megváltozott véleményét, s e tekintetben végre a kalapot olyan állatnak czinzezte, mely kalapot épen nem visel; a kalapos lemondván minden kegyeletről, mi közte és kalapveője közt még fönnforgott, lelökte a sajátgyártmányu kalapot az ellentáborba.

Salamon és László királyok kibékülése szent István sirjánál.

(Kép Klimkovitsztól.)

Haragjában az ember állattá, kibékülésében a gyallá változik. Mi magyarok hányszor voltunk az elsők, nehéz volna összeszámolni; s minthogy az utolsóik igen ritkán válnak, egy lelkes művészünk e jelenetet ime rajzolta, hogy el ne feledhessük.

Salamon, a békételen, földönfutó lón azon országban, melynek királya vala; ámbár nyughatatlan lelke adott száva ellenére visszavánkozott az önkényt elhagyott trónra.

László, ki ellenségeit a leghatalmasabb

fegyverrel, a boesánattal győzé le, nagy ünnepet készített a nemzetnek, midőn László Istvánnak a szentek sorába lett fölvételét akarát megülni. Székes-Fehérvárra gyülekezett az országának színe, hogy az első király koporsójának megnyitását jelen legyen; de az emberi erő le nem emelheti a követ, mit az Isten keze fogott le.

Az összesereglett bánulók megdöbbenek e váratlan körülményen, míg aztán egy zárdaszüz ki nem jelenté, hogy addig meg nem nyílik a koporsó, míg a bujdosó Salamon a szent király koporsójánál ki nem békül László királylyal.

A művész szerencsésen oldá meg föladatát; Salamon, a dacos főt nem rajzola azon langyelnegnek, kit megpuhitott a szenvedés; hanem rajzolt egy embert, ki még a koporsónál is küzd öngyarlóságával, s a nagy gondolatnak ellent nem tudva állni, megközelelti a koporsót, kezét is ád, de még ott ül arczán a küzdelem; és szerencsésen lerajzolja a nehéz vivást, mikor az ember, az egykori király, olyan makacs lelket küzd le, mint az övé.

A zárdaszüznak esdeklése, a főpapak figyelmeztetése, a körülálló országagnagyon váró arca, s végre a később szent királynak magasztos tekintete elősegítik a győzödelmet, mint azt képünk legjobban megmagyarázza.

Klimkovits e művel oly megragadó hatást idézett elő, hogy midőn e kép a műtárlatban is azon hónapban lőn kiállítva, midőn a magyar festészek általjában kitűnő műveket hordtak össze, a meglepett közönség ifju művészeink nagy haladásán megörülve, Klimkovitsot a legjelesebb tehetségek közé sorolá.

Egyetlenegy műtárlati kiállításnak sikerült ifjabb tehetségeinkről olyan bizonyítványt adni, hogy festésztünk eddigi lassu menetéből egy nagy ugrással kezd megközelíteni a magasabb ezélt.

Ki kell mondanunk, hogy festészeink nagyban megérték föladatukat, mely abból áll, hogy ecsetükkel világosítsák meg a magyar történetet, s mi a legragyogóbb leírásnak alig sikerült, — a nemzeti nagy pillanatokat tegyék feledhetlenné.

Klimkovits, Madarász, most a bámulat tárgyai; mindkettő zaj nélkül ment el a külföldre, s mindkettő Párisig hatolt, idő és pénzbeli áldozattal megszerezni az előnyt, mit a festészetben a lelkesülés egymaga megadni nem tud.

Figyelemmel kísérendjük e két ragyogó tehetséget, mit azzal bizonyítánk, hogy Klimkovitsnak képét közöljük, mely megragadó melegség és illetettséggel fejezi ki, mily nehéz, de mily szép is, midőn két magyar régi harag után megint összebékél!

Közhasznu tanácsadó

a marhák nehéz emésztéséről.

A nehezen emészthetőség, melylyel étvágyhiány van kapcsolatban, nagyon gyakori baj, s minden gazdaember észlelhette már marháin.

Ezen baj gyakrabban jön elő télen, mint nyáron, minthogy a téli takarmány-tápszer sok-

kal szárazabb s nehezebben emészthető, mint a nyári.

Az ezen bajban sinlődő állatok nem esznek, a kérődzés lassan s hiányosan történik, s a bélszírómlés csekély. Ha már tovább tart a baj, az állat lázas állapotba esik, az étetés szaporább lesz, az étvágy s kérődzés egészen megszűnik. A gyomorban lévő tápszerek terjedése megmenekül, bűdös gőzök fejlődnek ki, mik azután a gyomrot fölpuffasztják, s tökéletes székrekedés áll be. Az ilyen állatok bágyadtak, leverték, nehezen lélekenek, mi a fölfúvódás miatt kiterjedt gyomortól van, mely a tüdők szabad működését nyomás által akadályozza.

Ha ezen bajnak jőkor elejét nem vesszük, az állatok elvesznek 6—10 nap alatt. Ha az így elveszett állatokat fölboncoljuk, azt fogjuk találni, hogy a gyomorban s belekben bűdös gőzök vannak összegyűlvén, s azon kívül a gyomor s belek taghártyái is gyulladt állapotban vannak.

Ezen betegséget ros, száraz takarmány, a gyomor túlterhelése, meghűlés stb. idézhetik elő.

Mig tökéletes gyógyulás nem áll be, addig ne adjunk enni a beteg állatnak, s ha erre nem vigyázunk, egy a legezészerűbb gyógyszerek sem fognak használni. Belső szerül legjobb egy a következő módon készített italt adni: vegyünk egy megszűlt lenmagot, főzzük meg 4 iteze vízzel, szűrjük át, s tegyünk bele keserű sót (magn. sulph.); ezen italból azután adjunk be az állatnak minden órában egy pohárra valót. —

Gyógyítása azon bajnak, midőn a tehének teje nem hagyja magát köpültetni.

Ezen baj néha egész tehen istállókat meglep, hónapokig eltart, s néha magától elmúlik s néha pedig a leggondosabb gyógykezelés sem szünteti meg; mindenféle illószokban s körülmények közt előjön, istállózatásnál, s legelészékor is, erős és gyöngye állatoknál. Az ilyen tehének teje a fejés után s mindaddig, míg meleg, semmi változást sem mutat; ha azonban utóbb fel akarjuk forralni, akkor öszszesűt, megalszik, s ha kis ideig esőndesen állni hagyjuk, vékony réteg képződik rajta, mely, ha csak rá fuvunk is, megalszik. Utóbb azután egyes darabokba válik szét, melyek a bőséges savóban usznak.

Ha az ilyen tejet köpültjük, amnyira elkezd habzani, hogy az egész köpü tele lesz vele. További köpülés után kis sárga, borsónyi golyócskák képződnek, miket azonban semmiképp sem lehet egy öszszvedlő tömeggé köpülti. Ha az ilyen tejből sajtot készitünk, kevesebbet készitelm, s az is ros, kellemetlen ízű lesz. Vegytani átváltozásait nem ismerjük még ezen tejnek, azt sem tudjuk, hogy ezen hiba a fejéskor vagy utóbb fejlődik-e?

A gyógykezelés a következő: vegyünk egyegy tehén számára 4 obony (unczia) nyers ugynevezett spießglangot, 3 obony koriandert (Coriandrum sativum) s azután lágy sajttal (mely savanyu tejből készült) csináljunk belőle 3 pillulát s minden reggel adjunk be egyet a tehénnek. Mindjárt rája ital gyanánt adjunk neki egy megszűly ezet, egy megszűly viz s egy megszűly sóból álló folyadékot. —

Paraj (spinat) ültetéséről.

A paraj legjobban díszlik jó kövér, lapos földben, s fris trágyát kíván. Különböző időben lehet vetni, legjobb Augustus első felében, de lehet tavasz kezdetén is. Némely helyen sorba vetik a magokat, ez azonban nem előnyös, mert a növény nem terjeszkedhetik ki kellőleg, s hamar megy át magzába. Ha magot akarunk szerezn, szedjük le, mielőtt elveszti a növény zöld színét, hagyjuk kiszáradni, s azután csépeljük ki belőle a magokat, melyek hat évig is megtartják csírázási képességüket. A lapos mag sokkal jobb, mint a göröngyös, tövises.

Népszerű természettan.

A növény és állatélet fenntartására legszükségesebb anyagok egyike a légköri levegő. Növény és állat mindenik egész életén keresztül folytonos érintkezésben van a levegővel, s ha nem: megszűnik élni. Étél és ital nélkül 20—30 napig is élélünk, levegő nélkül perczig sem. Ily fontos szerepe levén a levegőnek a szerves testek fenntartása körül, szükséges, hogy azt közelebből ismerjük.

A földünket környező, mintegy 27 mföld átmérőű, átlátszó szín- és szagtalan légnemű test **L é g k ö r n e k** — atmosphaera — nevezetük. — A régiek ezt tartották a négy főelem (tűz, víz, föld, levegő) egyikének, mely azonban — miként Lavoisier a mult század végén fölfedezte — korán sem elem (elementum), hanem többnyire ilyenek keveréke. — A levegőt képező két fő elem az, **é l é n y** és **l é g e n y**. Száz font levegőben van 23 1/10 font éleny és 76 9/10 font légeny; száz iteze levegőben pedig van 20 1/10 iteze éleny és 79 9/10 iteze légeny, mely arány a szabad levegőben soha sem változik. Ezen két fő alkotórészen kívül találunk még a légköri levegőben vizgőzt szénsavat változó mennyiségben.

A **l é g e n y** — nitrogenium — igen ártalmatlan légnemű test, s csak annyit emlitünk meg róla, hogy ez képezi a légkör legnagyobb részét. Sokkal fontosabb ennél ránk nézve az **é l é n y** — oxygenium — és a szénsav — acidum carbonicum, — amaz mint okvetlen szükséges vértisztító az állatoknál, emez, mint az állatoknak méreg, de a növényeknek nélkülözhetlen táplálék az állatok élyent színnek tüdejükbe, mely öszszeköti magát a táplálásra már alkalmatlan viszszeres vérrel, ezen öszszekötés alatt — mely nem egyéb lassu ógésnél — fejlődik, mely a kilehellés által kiürítettik a testből. A növények ezzel ellenkezőleg — de csak nappal — szénsavat színek be, és élyent bocsátanak el, éjjel ezek is szénsavat helnek ki, ezért nem jó hálótermekben éjszakára növényeket tartani. Mily bölcsen rendezte a mindenható, hogy a növények beszíják azt, a mit az állatok kilehellnek, és viszont; mert csak így lehetséges, hogy sem az el nem fogy soha, sem a szénsav el nem terjed tulságosan, mind a két eset halálunkat idézné elő. Ebből magyarázhatjuk ki azt is, hogy falun és pusztán, hol ezer meg ezer növény virít, s csak kevés állat él egy rakáson, sokkal élénkebb, vidorabb és egészségesebb az ember, mint nagy városban, hol a tengernép közt csak imitt amott látunk egy eltévedt fát vagy fűszálat. Zárt helyeken, hol nagy társaság van együtt, különösen

ideges nők — könnyen elájulnak; mert élyenszegény és szénsavval terhelt levegőt kénytelenek szívni. Borfórráskor pinecékben különösen sok szénsav szokott fejlődni, s ilyenkor igen tansélandó, ha valaki ily pinecébe megy, hogy égő gerygát vigyen maga előtt, mely ha elalszik, maga se kessék vissza fordulni; mert könnyen veszély érheti. A mely levegőben elalszik az égő gyertya, abban az élet sem tartható fenn. Az ily szénsavval megfertőztetett levegőt ugy lehet ismét megtisztítani, ha meszteget (vízzel fellebzett mész) öntözünk szét, vagy állitunk föléb edényben, mely a szénsavat felveszi magába.

A mi a levegő súlyát illeti; az a levegő különféle rétegei, — hőfoka — és más légnemű testekkel való kevertsége szerint különböz; hegyeken könnyebb, mint völgyekben, télen — midőn hideg és nedves — nehezebb, mint nyáron. A tenger felszine fölött körülbelől 15 fontnyi súlyal nehezül minden négy-szög hüvelykre, s hogy ezen súlyt, mint ilyet, az ember meg sem érzi, onnan van, hogy minden oldalról egyformán nehezedik rá. A levegő felső rétegeiben, hol sulyja igen csekély, a testnek vékony bőrrel fedett részén (száj, fül, orr stb.) kitolul a vér; mert az igen könnyű lég nem képes elég ellenállást gyakorolni. De valamint az igen könnyű, egy a nagyon nehéz levegő is ártalmas a testnek; mert ennek felszínéről minden vért visszanyom a belső részekbe, s így a légzész nehezíti.

A levegő hőmérséklete a különféle viszonyok szerint igen változó, s hogy nálunk legmelegebb nyáron, és pedig nappali 12-től 3 óráig, mindenki tudja.

Két vadászkaland a tamásii vadaskertben.

Nitimur in vetitum.

I.

Ha az embernek megtiltanák a poklot, még talán lopva is szeretne bemenni.

Hát még a tamásii vadaskertbe, hol a szarvas, dánvad, vaddisznó lomhán sétálgatt, mintha ingerelni akarná a kőszada vadász, hogy raczézolni merjen, s néha oly unalmasan fekdét el a vadaskerten keresztülvetvő országút közelében, mintha megundorodott volna a hatalmas embertől, ki egy otromba tilalomfa miatt nem mer hatalmas ingerének engedelmeskedni, s töltött fegyverét oly ártatlan herverteti maga mellett, mint valami fazékszedőbotot.

No, de a kivétel is megvolt; mert a tamásii vadaskert közelébe nem ritkán lopózkodt az orvadász, s néha rendes csatavert szerint oszták föl egymást a merész czimborák, s mig néhány a leskelődő vadpásztorok figyelmét magukra vonván, jobbra és igen messze csalák el a vonaltól, addig a bal oldalon néhány puskás berontott a vadanyába, s néhány fris dánvadat, s néha egy szarvast is levért a lábáról a földre, s az adott jelle közelébe kocscira fölvetvén a zsákmányt, közös osztózasra biztos helyen gyülekeztek öszsze.

A vadpásztorokat rettenetesen fölingerlé az ilyen kudarc, s lassankint maguk is annyi cselről gondoskodtak, hogy az orvadások párjával is jutának kelepezésbe, melyből drága áron tudtak kivergődni, ott maradván a ked-

vencz fegyver, mi a vadpásztorok között kedves zsákmány vala.

Vadat lopni még a legtekintélyesebb emberek sem röstelének, a vesztéllyel mintegy kiegyenlítőn a közt, mi egy elidegenítést a bátorsággal egyensúlyba hoz, míg a megcsipetés esetében a pillanatnyi megdöbbenés és kártérítés egy is ellensúlykép szolgál.

A nagy országot keresztülvezetvén a vadaskerten, a szenvedélyes vadász annyi kedves álomképet egyszerre meglelve látott, szemközt állván vele egyegy tizenkét ágas himszarvas, és kitért szűgyét a vadász felé mutatá, nem is gondolva, hogy valaki e nyugalmas helyen megrohanni merje.

A mérséklésnek irgalmatlan próbája volt a kocsiból nyugton nézni a vadat, mely alig ötven lépésnyire, vagy néha közelebb is, nyugodtan bámult a békétlen utasra, kinek keze már önkénytelen is kereste a mellette nyugvó fegyvert, míg végre megrészegedvén az ingerlő alkalmától, feledve a tilalmat és veszélyt, ledurrantá a vakmerő állatot, mely az embert a tilalomfával lefogottnak képzelé.

Egy hatalmas ur harmadmagával, jó négy lovon hajtattatá a híres vadkerten, s egy fűrgedővad a gyors négy lónak versenyét megizelvé, a kocsival együtt fészékkolt az ut mellett, s ha a kocsit megállt, szinte ő is megállapodék, hogy tovább folytathassa a versenyt.

Csak a ki orvosságot vett be, az tudna vesztet megmaradni a kocsis ülésében; de egészséges ember még a csizmáját is utána dobna a vadnak, ha fegyvere nem volna. Utasaink is addig csalogatták a vadat, hogy alkalmas helyen vadpásztoroktól távolabb löhessenek rá, s ekkor néhány másodperc alatt a lelőtt dőmvad már a kocsis hátuljában a pokrócz alá került.

A fegyverdurranást odább adta a vízhang, s néhány pillanat alatt egy fiatal körvadász csapott ki a mellékvágásból az egyenes utra. Megösmerve a még rakodó orvadászokat, mint a vidékben egy is ösmeretes kitéző egyéniségeket, levett kalappal üdvözlé, ekkép szólván meg őket:

„Nagyságtok igen rossz helyet választának a lövésre; mert épen e vidék rakva van vadpásztorral, kik a lövést hallván, nemsokára meglepik önöket; hanem kövessék tanácsomat, térjenek le ide a mellékutra, én elvezetem a legközelebbi faluig, honnét baj nélkül tovább folytathatják az utat.“

A meglepett orvadászok megörültek a könnyű menekülésnek, s a körvadászt kocsijukra ültetve, az általa megmutatott csapán a legközelebbi faluig értek, hol a körvadász egy udvaron keresztül mutatta az irányt.

Midőn az udvar közepén voltak, a körvadász leszállt, s az első lovak kantárját megfogva, mendja:

„Nagyságos uraim! én kötelességemet híven teljesítém, s ime a fővadász ur tanyáján vagyunk, tessék átadni a fegyvereket.“

Mit volt mit tenni, gyönyörű fegyvereiket átadák, melyeknek kiváltása békességes kiegyezés után később néhány száz forintba került.

Ilyenképen is végződék néha az orvadászat!

Az erdélyi régi szokások és rendtartások,

az kik voltak az és multanak és újak származásának. *)

Óka ezen írásoknak.

Kedves maradványaink! Azon régi erdélyi módot és szokást, sokat gondolkodtam, ha deákul írjam-e le vagy magyarul? végtére, hogy tisztábban és értelmesebben a dolgot kitehessenem, és maradványaink is jobban megérthessék, elköszölém magamban, hogy csak magyarul írjam.

Óka pedig ezen írásomnak az, hogy mivel ab anno

*) Ezen ezikket altorjai báró Apor, és Cserei Mihály krónikájából vannak kivéve. Szerk.

1687, látom minden esztendőben új-új módi, avagy mint a német mondja: Naj módi vagy, hogy mentől inkább szegényedünk, annál nagyobb titulusokra és ezifirabb paszománzoköntösökre vágyunk, és már az atyáink szokott eledelét meg sem ehetjük, ha csak idegen szakácsunk nincsen, és különbnél különbféle drága étkeket nem főz; hogy azon időbeli zo-

signálta volna Rudolphus császárnak Erdélyt, akkor is a titulus egy megszaporodott volt, hogy midőn Székely Mojzes hadaival együtt elveszett volna az Bárczán, csak egy szántóföldön tizennégy gróf és nagyságos ur teste fekiült. Succedálván Boeska István és Rákóczi Sigmund s a többi fejedelmek, az tartotta magát boldognak, a ki a nagyságos nevet le-

nyi Pál, Serédi Benedek és Orlai Miklós; de ez magyarországi ur volt.

Legelsőbben azért Leopoldus császár érdemre adá a római sz. birodalmi grófi titulust Széki gróf Teleki Mihálynak, az ország generálisának, több sok kegyelmességével egyetemben azért, hogy a kereszténység győzelmese lévén a pogányiságon, Erdélyt vér nélkül a ma-

lónok: Losonezi Bánffy György a gubernátor és a Bethlenház. Ugyanakkor Bethlen Miklós az erdélyi főcancellárius szerette meg híre nélkül All torjai Apor Istvának a grófságot. Ismét grófi lónok: Kőröspataki Kálnoki Sámuel és Zabolai Mikes Mihály. Nem sokkal a Rákóczi Ferencz motusa előtt resuscitáltatta a Jósika familia régi baronatuságát, és ezek voltak a

Salamon és László királyok kibékülése szent István sírjánál. (Kép Klimkovitstól.)

kás, az melyben, mint másutt is írák, más munkában, midőn erat pingvissimus vitulus, et rarissimus titulus, éltünk, — maradványainknál épen feledékenységre ne menjen, az mi kevés eszembe jut, leírom.

A titulusokról.

Hogy a titulusról kezdjem el, értetem a régi emberektől ugyan, a kik közelebb érték a Székely Mojzes veszedelmét, hogy midőn Brassónál Báthori Zsigmond fejedelem re-

hette, az minthogy most is sok méltóságos familiának régi diplomája a lábában vagyon. Gyermekkoromban pedig úgy megfogott vala a nagyságos név Erdélyben, hogy gróf nem vala több Keresztzei Csáki Lászlónál; — nagyságos urak pedig voltak ezek: Haller Pál és János testvérfiatai, Haller György, Bánffy György. (Ennek az apjának, Bánffy Dénesnek Leopoldus császár adta volt a báróságot.) Továbbá: Gyulafi László, Kornis Gáspár, Kemény János, László és Simon testvérfiatai, Veselé-

gyar korona alá visszaszerző. Azután grófi lón Pekri Lőrincz, azután Rátosi Gyulafi László. Bárókká lónok: Altorjai Apor István és Zabolai Mikes Mihály. Apor István pedig sohasem sollicitálta; hanem sok érdeméért, mind az egyházi, mind a vitézi személyek recomendáltak Leopoldus császárnak. Magam felől is igaz lélekkel írom, sohasem kértem; hanem a Jézus társaságából amaz nagy ember, a ki az Aporháznak nagy oltalma vala, Hevenyesi Gábor szerette. Azután két esztendővel grófká-

grókok és bárók a Rákóczi Fejedelem motusáig. (Folytatjuk)

Életkép-festészet. *)

Memmel önállóbb tért foglal el az ember a társadalomban s az öntudat memmel inkább ébred az emberekben, annál fejlettebb s a művészetben nagyobb kört foglaló az életkép.

*) Mutatványul „Ormós Zsigmond „Adatok a művészet történetéből“ című legújabb művéből. Szerk.

Sokan művészeink közül az életképet a középtorra sőt a keleti s görög régi korra vezetik vissza. Valóságilag azonban ezen korszakokban alig akadunk csirájára s a festészet egyéb neveivel, például a vallási festészettel, meg az életkép bölcsőjét tevő arcfestészetrel szemben alig léteznek tekinthetjük. Nyomorult volt ezen korszakokban az életképi festészet, a társadalmi semmisség, szolgaság és hűbériség jármái alatt nyomorgó tömegek helyzetehez hasonló. A reformatio az emberiségre gyakorlott szellemi hatását a művészetre s ennek életképi ágára is kiterjeszté. A 17. század végre oly határozott változást idézett elő ezen nemből, hogy az újabb kor életképi festészetét méltán ezen korszaktól származtatjuk.

Hiuság, szerzett egyéniségünk sokszorozására s megörökítésére törekvésünk szülte kétségtelenül az arcfestészetet, és midőn az ember a művész esete alatt vászon megörökítve szemlélté magát, mint az életben, úgy a fokpolczon is társat óhajta maga mellé s ezen társakat természetesen közel eső s reá nézve érdekes házi s családi köréből választá. Így jutottak hozzátartozói s családfelellé a képen, és midőn már többen együtt voltak, ezek ténlen merev helyzetét munkásság, tevékenység, mint fő elmei az életnek váltottak fel s a művész végre adott arcfestészek, helyzetek és foglalkozások helyett, ilyeneket öntetszése szerint választott a valóságos vagy eszményi élet köréből. Így keletkezett és fejlődött az életkép, míg Terburg, Teniers, Rembrandt és mások azt önálló tökéletes virágzásra nem juttatták és míg az megkezdett fejlődési pályáján a festőművészet többi neveivel s a teljes érvényre jutott egyéniséggel együtt az előtti nem tapasztalt fölvirágzásra jutott napjainkban.

Az embernevet a vallás vezető a művészetre. Innen származik azon szoros kapocs, mely a művészet és vallás közt napjainkig fűnáll. Így a művészet általános bölcsője nemes, magasatos, mint maga az istenség, melynek eszményképe azt az ember keblében alkotá. Az arcfestészetből származtatott életkép külön csirája, saját arcmásolatunk birtoklása iránti vágyakodásunk, nem ily nemes és nem ily magasatos. Hiuság nem tartozik az ére nyek sorába. Mindegy! ne kutassuk a forrást és fogadjuk elismeréssel az eredményt, hisz a hiuság magában bűn, hányzor volt már nemes tettek kútforrása? hány ember áldozta már föl magát hiuságból honáért, dicsőségért.

Hogy érdemeyezzük az életkép-festészetet? — Az életkép-festészet az ember magán élete s eszeleményeinek realis ábrázolása. Ebből szükségképp következik: hogy történelmi életkép nem létezik, mert az által a művész habár történelmi eseményeknél vagy személyeknél emberi s lélektani alapokra fekteti rajzát, a mű történelmi jellemé-egészen elveszti s művészeti szempontból a föltalált, a jelenkor és nem történelmi egyének életéből vett képektől nem különbözik. Hisz nagy embereink, alkotó istenei a történetnek, nem szánnak meg emberek lenni s az ember, bármily magas állásu, bármily nevezetes, magán jellemét soha nem veszíti el. Embertársai s a tömeg fölött az által emelkedik föl, hogy magán jelleme mellé nyilvános jellemét csatolja, hogy ember és történelmi személy egyszersmind. Nehezen adhatjuk világosab példában olvasóink elé a dolgot, mintha metszésben nagyon elterjedt azon Napoleon-képre hivatkozunk, melyben a császárt tanulmány-szobájában pamplagon ülve, kezében könyvet tartva, a térdein alvó kisdied fiával szemléjük. Történelmi egyént, házias magán foglalkozásban szemléünk itt, azért a rajz nem a történelmi, hanem életképek sorába tartozik.

Következik továbbá, hogy az életkép történelmi műmodorában készíthető. Nagyszerűség, sokoldalúság, kiesiny részletéig ható pontosság szükséges kellékei a történelmi modornak, s hogy a Teniers és társai által készertien kezelt életkép a történelmi modorfejlővonalára emelkedtetik, ennek eleven példáját Krafft Péternek alább leírandó két jeles művében tapasztalhatjuk olvasóink.

Következik végre, hogy a realis irány a művészet ezen nemében általánosabb mint a valási s a történelmi nemben, s ez természetes, mert az élet valóság és nem képzettség, az életkép alapja pedig maga az élet. Így követhet eszményi irányt a művész magaszosabb vallási dolgozataiban, míg az életkép nemben merően realistikusnak mutatja magát. Hogy állításunkat példának illusztráljuk, Danhauserre hivatkozunk s ennek belvederi műveinél maradunk. A Hágárt és Izmaelt magától eltaszító Ábrahám idealistikus, a festész tanulmánytereme ellenben realistikus irányu dolgozat.

A genre egyébiránt közel áll a történelmi festészethez; mert mind a kettő emberselekményeket rajzol. Ez a társadalomra kiható s a történet lapjain örök emlékü közé, az pedig a magánélet köréhez tartozó mulctony magáncselekményekkel foglalkozik. A történelmi drámahoz a genre polgári, szomorú, néző- vagy vigjátékhoz hasonlít.

Hagen szerint a festészet két neme közti különbség abból áll: hogy a történelmi az egyéniséget, az életképi pedig a fajt adja. Egymással átellenben állanak, mint a trón és nép felőli fogalmak. Ott a magasabb társadalom hegyét, a történelmi nagyságokat, itt ellenben a lentebb börtököt s embereket látjuk, a sokaságban enyészőket; — ott a magaszos és komoly, néha a mord és irtózatot, itt többnyire a vidám és kedélyes mutatattik, mert hisz a tanyák harca véres, de nem halálos; ott a választékos, itt a nem keresett, ott a föltalálás uralkodik, mert festész nem látta önszemeivel azt, mit esetel, itt ellenben az igazságnak közvetlenül átvitele a rajzolóra.

Összművészeti közlemények.

London alatt alagutat és vasutat akarnak létesíteni a banktól kezdve a parlament épületig, akképen, hogy nem a házak alatt; hanem az utcai irányban ásnák, valamint alább, mint a gáz és egyéb esatornaesővek elvonulása. Így a házak és pincék a vezetékek semmiképen sem lennének kitéve. A különböző esatornák ügyvivői, valamint a városi hatósággal gyakori a tanácskozás, de hihető mégis, hogy célt érnek; mert London föntézin oly nagy néha a tolongás, hogy gyakran megakad a közlekedés. A kocsiban csak 3 személynek lehetne egymás mellett ülni, — minden öt perczben állomást tartanak, az iudulóhelyekről pedig minden négy perczben kelnek utra. Az alagut fala fehérre lenne befústendó, mi a gázvilágot terjedtebbé tenné.

A melegágyaknál eddig használt ablakzatok helyett sokkal czélszerűbb készülletet használnak, névszerint gyapothól készült műsliut, mint borszeses selakkal ereszenek be, s a készítmény az idővizontagságainak föltűnőleg hatalmasabban ellentáll, mint az üveg, továbbá, a szövét a növényzetre igen hasznos sárgás színezetet vet, és így a napsugarakat mintegy megszüri. A növényt a hideg ellen éppen úgy véd, mint a meleg ellen, nem hagyván a fagy fonyasztásának vagy a nap égést melegének anyyi befolyást.

A veszett ebek, valamint egyéb marások elleni rögtöní óvszerül a francia orvosok oltatlan-mész és kálióból álló keveréket ajánlanak, mi rajzónalakra lenne készítenendő, s a marás után a sebhelyet meg kell vele érinteni; mert a rostkobani tovább képződést azonnal megszünteti.

A fotografia már ruhadarabon is alkalmazható, és ekképen még ruhákra is hirdelen átvihetjük azon tárgyat, mely magán izlésünknek kedves.

Egy új piastikai anyag kap lábra Párisban, még pedig mész a homokkal, fűrészporszal, hamu azután gyapot, gyapjú- és lenhulladékkal összekeverve olyan használató tömeggé alakul, hogy belőle mesteres egész márványt helyettesítenek, melyből különféle szereket és díszítvényeket lehet sajtólás által készíteni.

A terpetinszesz mérgeességére figyelmeztetjük az iparosvilágot; mert újabb tapasztalatok ennek pusztító hatását bizonyították be.

Jutalomdíjak.

A gazdasági egyesületnél újabb díjküztűzések vannak tervelve.

1-ór kétszáz aranyat szándékoznak kitűzni a „kettős könyvvitell” munkára, meggyőződésén a választmány, hogy ötven arany tulszerényen kevés jutalom és inger oly fáradságos munkáért.

Ezeknek kívül emlékeztetbe hozzuk, hogy a tisztii „procentatio” kérdésre ez év végére ötven aranyos jutalomra van kitűzve.

A pesti takarékpénztár

tudatja az ingatlan birtokra kiköleszűzött pénzekre nézve, hogy a legelső részlet visszafizetését is már viszszaadhatja, minthogy a kedvezőbb pénzviszonyok által a befizetés szükségességének föltétele megszűnt.

Egyszeresim mondhatjuk, hogy a takarókos közönség megint tódul a takarékpénztárhoz gyűjtögetett filléreivel, melyeknek hálib gondviselője nem akadhat, mint egy takarékpénztár.

Zenészet.

Mizsey Mari kisasszony e nyár folytán lép föl a színpadra a nemzeti színházban. Műfűtök honn és külföldön sok szép reményűt kötnék a kisasszony föléptéhez. Számosan vagyunk, kik tauni valánk nagy szorgalmának, s annál inkább várva várjuk, midőn a nagy szorgalom az eredmény megkoszoruzandja.

Lind Jenny és férje Londonban a Nigthlingal alapítványra jótékony előadást rendeztek, melynek eredménye kétezer font lón. az az: huszezer pengő forint. E nagyszerű eredményért a lord Mayor a királynő és férjének márványosztrát küldte meg a nagy művésznak.

Felicien Dávidnak, a „Herculanum” című operá szerzőjének, a mű érdeme miatt a ministerium ötezer frankot küldött tiszteletűjél. Ez is valami!

Nemzeti színház.

Lapunk terjedelme megengedi, hogy e szép intézetünket folytonos figyelemmel kísérhessük, kijelentvén egyszer mindenkorra, hogy véleményünk kimondásakor az ügyszereket vezérleudi tollunkat, s a színház drámai tagjai irányában anynyi mérsékletet követünk, mennyit okvetlen megérdemlenek azok, kik e pályán szolgálván a hazát, a hivatottságon kívül a türes és szenvedés poharát is kiűritették.

Véleményünk kimondásakor támaszai akarunk lenni a hazai tehetségeknek, — ösztönöznii és biztatni fogunk mindenkit, és csak a hanyagság jogosít bennünket a keményebb szóra.

Fiatl erőkön előtt egyenetni segítjük az utat, s épen azért az igazságmondásnak megadjuk azon alakat, mely mivel egyének közt mindenkor követelhető.

Operai tagjaink irányában nyilvánítjuk: a mennyire a nemzeti ügyet szolgálndják, a méltányosság ki nem hirdetett, de mégis tudva lévő mértékét alkalmazzuk; a kit e színpadhoz csak a szerződés szavai és a kialakított díj köt, megadta a jogot a két oldalú szerződési viszonyon alapján, hogy követeljük tőle azt, a mivel tartozik. És hogy ezt bizonyosabban tethessük, valahára kimondandónak tartjuk azt, hogy a nemzeti színház operatagjai semmi néven nevezendó nyilvános előadásokban részt ne vehessenek a nemzeti színpadon kívül, még pedig azon igazságos okból, hogy az intézetnek lekötölezett erejüket a színház ká-

rával se meg ne oszthassák, se meg ne gyűnithessék.

Hányszor történt meg, hogy a tulszabados föllépidt elrekedés, elgyöngülés követte, kárát pedig a színház pénztár adta meg, mely épen a szerződések értelme szerint, az operatagot rekedtségében ugy hiánytalan fizeti mint ép korában. A ki ezt be nem látja nem ismeri a színházat, vagy azt is elhiszi, hogy másnak pénzéhez a nemtulajdonosnak is van joga.

Ezen rövid bevezetés után emlékezzünk meg arról, mit rég óhajtánk, és beteljesedett, valamint arról is, mit óhajtánk; de be nem teljesedett.

Az első volna az, hogy mióta Szigligeti a főrendező, színházunknál szokatlan rend van; előadásaink kétségtelen bizonyítványai annak, hogy erős kéz tartja a rendezői kormányt, s az egybevágó előadásokon kívül nem kénytelenített megbotránkozni azon, hogy a színpadok közül kidugja a fejét olyan egyéniség, kinek neve a színpadon kinyomtatva még sohasem volt.

A másik tárgy a rég óhajtott; de be nem teljesedett szerződés Egressy, Réthy és Szigetiének. Az illetők viszonyában lehet akárkinek bár mily véleménye, a föltött nem vitáunk; de színházunknak e tagokra szükség van, s az elmult viszonyt mindkét részről csak a hazafiaság szempontjából szabad fölvenni s e tekintetben a nagy közönség tolmácsai vagyunk, ha jobbra s balra az ügynek szem előtt leendő tartását kérjük irányadóképen elfogadtatni.

Nem ez lesz az első háboru, hol a felek a nagy czélért egyeztek; tehát a czélt újra figyelembe ajánljuk.

Régi képek.

Történt pedig 1840-ik esztendőben, hogy a pesti fiatalásg Deák Ferencznek keresztülutaztában nagyszerű fáklás-zenét akart adni, s ugyanakkor két fiatal ember szónoklattal üdvözlendete a kegyelt hazait.

1840-ben a politikai pártok közeledni kezdének, s a kormány is mindinkább tekintetbe vette az idő sürgetéseit, ez okból a haladó párt került minden alkalmat, mi a pártdemonstráció által szurldásokra szorgáltatott volna okot.

Igy gondolkozván sokan, megdöbbenve hallák, hogy a szónokok egyike nagyon is vastagon akarja a kormányt megtámadni, s ez okból közvetve és közvetlen le akarták beszélni a fiatal őriást a keményebb kifejezésekről; de a fiatal ember makacsan megmaradt a kész beszéd mellett, s az illetők bánatára nem engedett semmit.

Abban megegyezének az illetők, hogy akármii módon meg kell akadályozni a beszédet; de mert a fiatal ember leengedésekre nem volt hajlandó, B... ajálkozék az egész ügytelenség ellensúlyozására, és biztosítá az aggodókat, hogy a fiatal ember szónoklatának hevesebb kifejezéseiből senki sem hall egy szót is.

Ebben megnyugvának, B. pedig fölkereste a fiatal embert, s méginkább föltűzte a beszédre, melyet oly jelesnek állított, hogy a fiatal ember leírva átadta B-nek, ez pedig megtanulta a beszédet szóról szóra.

Elkövetkezett az est, a fiatalság fáklyákkal vonult Deák szállásához, hol nagy ember-tömeg várta a szónoklatokat.

Megérkezének. B... tizenkettőmagával épen a diühöz szónok mellé helyezkedék, s midőn a betanult beszédben következék valamelyik keményebb mondat, a mint a fiatal ember szavalni kezdé a kényes helyet, B... tizenkettőmagával oly harsány éljent csapott, hogy a mérges phrasis egészen belefult a zajba.

A közönség ugyan elnem tudta gondolni, hogy B... nek mi tetszhetett meg úgy; de a jól értesült megmosolyogták a jó ötletet, mely a beszédnek mérgét egészen megölte, csak a fiatal ember boszorkodék; mert az éljenekeket nem azért remélte, a mit érhetőleg elmondott; hanem a mit el nem mondott.

Régi városok és várak.

Buda és Pest 1613-ban.

Egy régi város és egy öreg ember mindig megállítja az embert; mert az időnek hatalmát látja rajtuk, s bár néha bánatos az érzés, vizsgálólou ott van az egykori gyarló fészek helyett a díszesebb új lakhely, az öregot pedig helyettesítik az unokák, az elődnek tapasztalatait fölhasználva; s így a régi város és az öreg ember nyomtalan sohasem veszt el.

Régi gyűjteményekben lerajzolva és leírva találtunk háromszáz magyar várost és várat, melyek közül először is bemutatjuk Budát és Pestet a régi gyűjtemény szavai szerint.

Buda, — mondja a gyűjtemény — volt a magyar királyok lakhelye, s ugyanott lakott a török vezér is; a török idők alatt Budának hatalmas várfalai és sánczai voltak. Fekszik a Dunának partján, Pesttel szemközt, természetesen szép vidéken.

Hajdan hat részre volt osztva Buda, és pedig 1-ör volt a palota, 2-ik a hegy felső hosszabáni rész, 3-ik volt a hosszú előváros, mely épen a felső rész alatt a hegyig nyult és a Dunáig terjedt. Ide tartozott a Gellérthegy, melyen erős őrtanya vala, — a 4-ik volt a zsidó-vagy másként víziváros, szinte a Dunára kiterjeszkedve, s nagyságára legnagyobb lévén, körfalal is be volt kerítve, az 5-ik volt a mostani ó-budai rész, hatodiknak pedig számították Pest.

Buda várának a törökökkel ostroma után ez alsó városrészek, kivéven Pestet, mind kőhalomná dültek; azonban új phönix kelt ki hamvaiból.

Pestet a leírás meglehetősen magyar városnak mondja, Budával szemközt, s a két várost hajóhid kötötte össze. Az írás szoról szóra azt mondja, hogy Budáról Pestre fél óra alatt el lehet menni. Erről aztán számoljanak az óráskok, ha tudnak. Pest kisebb Budánál, falai meglehetősen erősek, siktéren fekszik, de házai alacsonyok és hitványak.

Ilyen volt akkor az a Pest, melynek anyanyi palotája van most.

Kuldföld.

* A magentai ütközet lefestésével a francziák császára által Nyvon bízott meg, kit a krimmi hadjárat nevezetes eseményeit ábrázoló csataképfeltek nevezetessé; e krimmi

képek a versailli múcsarnokban láthatók. Yvon az ünnepelt nevű Horace Vernet vetélytársa, de ennél métrűk állítása szerint mégis hátrább áll, képeinek igen is természetes színezete által, mely sokszor az aesthetika rovására történik.

* Nemesak Németország a kivándorlók hazája, de mint a következő adat mutatja, Anglia is.

Hiteles statisztikai adatok szerint ugyanis Albion- és Irlandból 1835-től 1858-ig négymillió hétszáz kilenczvenhétezer százhatsvanhat ember költözött ki összesen; s ezekből egy millió száznyolczvenezer az északamerikai angol gyarmatokra, két millió nyolczszázezer az egyesült államokba, hatszázötvenezer Ausztráliába, a többi pedig a világ egyéb részeibe vándorolt. — Bizony, bizony azok az angolok is jól tudhatnak szívét cserélni, miután egyik koszorús költőnk szerint:

„Szívét cserél az,

A ki hazát cserél!”

* Alig hangzott szét Európában a svéd király halálának híre, most meg már a portugál királyné gyászos kimutató hirdetik a lapok. A boldogult királynő számos erényein kívül kitűnő szépségéről is nevezetes volt, olyannyira, hogy az angolok őt tarták Europa legbájosabb hölgyének. Tán a halál is azért ragadta őt el: mert belé szerepelt!

* Mily hírhedtől lesz némely ember a háboru által: mutatja azon körülmény, hogy az olaszországi hadjárat megkezdése óta Garibaldinak 40féle kisebb-nagyobb külön leonyomatu életrata jelent meg Párisban, melyek közül a legelsőbből készízték a többi példány kelt el.

* Alexandria és Candia közt tengeraltti távirát akartak létrehozni; azonban a munkálatok nem sikerültek. Julius elején ugyanis, az Alexandriából kiindult angol hajó, mely a sodronyeregettség megkezdé, alig haladott még 60 mérföldet (vagyis jobban mondvá mértvizet) egyszerre a lebecsítendő sodronyt elszakasztá, s ez által legalább egyidőre ismét föl kelle függeszteni a munkálatokat. — Bizony sok nehézséggel is jár az a tengeraltti telegráf!

* Gróf Montalambert — kinek pöre oly nagy zajt csinált vonlt a continensen — mindkét ügyvédőjének névszerint Dufaure- és Berryernek egyegy ezüst szobrocskát adott emlékül, melyek közül egyik Aristidest, másik Demosthenest ábrázolja; amarra „Aristidi nostro, Julio Dufauro“, s emerre „Demostheni nostro, Petro Antonio Berryero“ jellemző szavak vannak véve.

* A berlini ó-muzeumban jelenleg több új freskofestményen dolgoznak, részint régi műre mekekek megújításával vannak elfoglalva a most élő legjelesebb porosz festő-művészek, mint: Kaselovszky, Herman, Stürmer stb. — A londoni parlament-épületet ékitendő képek szintén készülöben vannak; ezeknek egyik legszébbike a nagy Wellingtont ábrázolja, a mint Blücher 1815. Junius 18-kán üdvözlé.

* A nagyhirű tudós Humboldt Sándor emlékszobra, mely a versailli muzeumban lesz föllálítva, Dumont szobrász műve leendő.

* A kis Belgiumban a képzőművészeteknek összesen negyvenegy akadémiaja van,

s ezekben 1830 óta 200,000 növendék képeztetett ki. Legelső az akadémiaik közül az antwerpeni, azután a brüsseli.

* Az amerikai porosz követ: mister Wight, Humbolt Sándor könyvtárát örökösétől — az elhunyt tudós férfiú szolgálójától 40,000 dollárért vásárlá meg. Boldog Isten, mikor fognak nálunk ennyi pénzt könyvtárért kiadni!

* Az adriai tengernek francziák általi lezárólása ideje alatt összesen hatvannyolcz lövedgőz vesztegetl tetlenül a trieszti kikötőben. A mit ott azon idő alatt elvesztett a társulati: majd bonyeri rajtunk!

* Statisztikai adatok nyomán kiderül, hogy 1857-ben 125 millió tonna kőszeten ástak ki, 450 millió forint értékkel. — Angolországban magában anyi kőszén van, miszerint, mint egy ahhozértő kiszámítá: egyedül Albion körülbelül 4000 évig elláthatná az egész világot kőszénnel, a nélkül, hogy ez által bányái ki lennének merítve. — Hát édes hazánk bércei még mennyit rejtenek gyomrukban!

* Müllhausenben és Augsburgban, hol nagy gypaszjövő-gyárak vannak, a szappanosvizet, melyvel a szövőndő gypasanyagot fehérre mossák: gáz előállítására használják föl. — A szappanosviz a mosótekenőkből csatornába vezetetik, s ott mézzel elegyítettven, 12 óra hosszat állni hagyják; ekkor vastag vázsnakkal fölfogják az így előállított vegyanyag üledékét, pinczékbe hordják, hol 7—8 napi időköz alatt, megerjed mint a kovász, ekkor vályogalakba formálják, s mint ilyen, eltart három hónapig is. — E vegyvályogokból állítják aztán el a legpompásabb világító gázt. Hiába csak furfangos a német — mondaná egy baranyai földink — még mit ki nem talál!

Vidéki rövid hírek.

* Több helyről vesznék szerencsétlen tudósításokat tűzveszélyekről, melyek fájdalom ismét gyakoriabbakká kezdenek válni. — Szolnokon f. hó 18-ára viradó éjjel 11 órakor ütött ki a tűz, s dühöngött az erélyes oltás daczára egész reggeli 3 óráig. — A kartályban fölhalmozott nagy mennyiségű dohány- és szivarkészlet szintén martalékkává lett a kártékony elemnek. Az összes kárt 35000 ftra tehetni. Székesfehérvárott csaknem a szolnokival egy időben dulongott a lángelem, s a szép megyeház-épület egy részét is fölemészte. A „K. K.“ szerint pedig Erdélyben Medgyes városát érte folyó hó 12-kén hasonló csapás, elhamvasztván 14 lakházat. — Mindezekre mi azt mondjuk némi vigasztalásul, hogy van egy üdvös társulat, melyet magyar tűzkármentesítő-egyletnek neveznek. Értsük meg a jó tanácsot, — eléggé szomorún intenek a föl sorolt példák.

* Egerben négyeletet akarnak létesíteni, még pedig mint mondják, az eszme legelőször egy ottani hölgy ékes fejecskejében villant meg. Rendén is van az, hogy a híres egri hölgyek ne csak harczolni tudjanak, de a műveltség és jótékonyaság zászlóját is lobogtassák.

* Balaton-Füreden az idej fűrdővendégek száma még eddig nem fölötte nagy, de igen világotott. Kőzelebb az ifju zeneköltő Simonffy is megfordult ott, megmutatván a Balaton-gyönyörű vidékét szintén kedvelt ze-

Budapest 1613-ban.

A sebesültek megérkezése Bécsben.

nész-utársainak Palotási (Pecsenyászký) és az alföldi gondokás Fátyol Károlynak. — Nem sokára utánok megjelent párduezos V. Imre is Bunkó zenetársulatával. Rá is ránták a barna fiúk a fűredi sétányon azokat a sármalms ó magyar nótákat, de a hírbelet győri Farkasféle banda fölött még sem bírták az elsőbbségi koszorút elhynni a fűredi közönség ítélőszéke előtt.

* A Tiszatájról írják, hogy ott most a folyam partjai körül roppant sürgésforgás van, különösen Szolnokon. Ezt a nagyban sózállítás eszközli. Körülbelül hatszáz ezer mázsás sókészlet indítottat utnak Máramarosból, s ennek nagyrésze Szolnoknál rakatik ki, hogy onnét a vasuton tovább szállítsák. A szolnoki napszámok évenként 25—30000 forintot keresnek összevéve valamennyien, a sóhordásból.

* Szamosujvárott Pozsonyi szintársalaba mulattatta a közönséget, a tetszést leginkább Molnár és Beke vívón ki; — míg Szegeden Szabó szinigazgató nyitott bérletet 16 előadásra; Szabó társulata mint tudjuk egyszerűen operákat is szokott előadni, lesz tehát módjuk gyönyörködni a jó szegedi atyafiaknak a sok jóban, — e forró nyári időben.

* Moraviczán a végvidéken, árokásás alkalmával egy emberi csontváza találtak, melyel ezüst páncél, karvéd stb voltak eltemetve. Az ezüstön antik római munka van; az újjakon lett aranygyűrűk szintén római művesre mutatnak. — A csontvázon lévő összes nemes ércművek sulya 17 és fél lat.

Adomák.

* — Fj pájtás — szólít meg egy jökédvü huszárhadnagy tisztársát egy reggel a s**i táborban — be keveset aludtam az éjjel!

— De néhány órát legalább csak aludtál?

— Épen 1 órát és 58 perzet!

— Úgy hát szörnyü álmo lehetsz!

— Oh épen nem! legkevésbé sem vagyok álmos, mert én pájtás nagyon gyorsan alszom.

* Temetni vitték az elcséteket, azonban egy könnyü sebesült is tévedt — el lévén ájulva — a hullák közé.

S hát a mint a kocsiról a sirba rakják őket, a sebesült fölébred, körülnéz . . . s nehogy őt is eltemessék: elkezd igazmatlani elblabolni.

— Holla! — kiált a katonasírásó — fogjátok meg adta halottját, minek szalad!

Irodalom.

* A magyar irodalomban megjelent legújabb művek közül kétszékivil legtöbb érlelkel bírnak korán elhunyt közkedvességü humoristánk Beöthy László válogatott munkái, melyeket költő-testvére Beöthy Zsigmond adott ki. — Beöthy László íránt sokkal több kegyelettel viseltetik az olvasóközönség, és sokkal jobban ismeri kedélyes, eleven humor műveit: semhogy :zoknak ajánlgatására szükség volna. Elégge ajánlják azok önmagukat; sőt eléggé ajánlja azokat azon hiány is, melyet Beöthy kora halála miatt irodalmunk érez. — E válogatott novellák három erős, szép kiállítású kötetben jelentek meg, melyek elcséjét a költő aczélmetszeti arcképe dökíti. — Ráth Mór könyvkereskedése vállálta el e kétszékivil nagy keletnek örvendő munka bizományát.

* Az ugyancsak lapunk kiadója által Berecz

Károly szerkesztése mellett megjelenő hadi vállalatnak a „Tárogató”-nak második füzeté szintén elhagyó a sajtót, még szebb kiállítással, sikerültebb nagyszerü képekkel, mint az első. — Méltán örvend ez életrevaló vállalat rendkívüli részvételnek, mert habár most már nem dörögnek is az ágyuk, a közelbe lefolyt háború-események legkevésbé sem veszték az által érdeküket. Az olaszországi hadjárat innár a historia tárgya, historiai olvasmány pedig a mi uemzetünknek, melynek oly fényes múltja van: mindig kedves volt.

* Figyelmzettük előfizetőinket báró Podmaniczky Frigyesnek Lauffer és Stolpnál megjelent két kötetes regényére, melynek címe: „Margit angyal.” E mű bár az „Lobolyák”-nak mintegy folytatása, de attól azért különülve is élvezhető, s a báró ur ismeretes eleven modorában van írva.

* A jövő hó elejére ki fognak kerülni a sajtólól Thali Kálmán „Zengő liget” címü újabb költeményei, még pedig igen elegáns kiállításban. Annak idejében volt alkalmunk olvasóink figyelmét fölhívni az ifjú költő e műveire, melyek a mint örömmel halljuk, számos előfizetőnek örvendeznek.

Szükséges tájékozásul íróársaink és a közönségnek.

Első számunk beosztása világosan megmutatja, hogy e lap nem tartozik a szorosan vett szépirodalmi lapok közé, részint azért, hogy az amugy is eléggé képviselt szépirodalom túl ne terheljük, részint pedig, hogy azon tért foglaljuk el, mit idáig egészen parlagon hagyunk, a közhasznú ösmeretek terét.

Lapunkat kiállítása, beltartalma és ára a néplapoktól szinte megkülönbözteti, épen azért kérünk mindenkit, ki lapunkat cikkkeivel megtsitelni óhajtja, tartsa magát rovatainkhoz, főleg pedig az elbeszéléseket és novellákat lapunk berendezéséhez alkalmazza, irányul pedig azt tüzzék ki, hogy azok, ha nem történetiek, határozottan a magyar élet hí képei legyenek.

Lapunk minden cikkét tiszteletdíjazzuk, még pedig egyelőre egy ivet hatvan fital számitva, de kiválóbb cikkkekért azonfölül is terjeszkedünk, költeményeknél, magában érteődévn, hogy egészen más díjazabály van elfogadva általjában.

A cikkkek fölvetélenél programmunk a határozó, és a cikkkek szellemi értéke, néha a legjobb cikk is haszonneveltemé válik a mi beosztásunkra nézve.

Lapunkban nem adhatunk tért olyan cikkkeknek, melyeknek hibás nyelvezete újradolgozást igényel, habár a tartalom a legjobb volna is; tekintetben hanc petimus veniam, a hanyagságig ment elnézést föntartani nem óhajtjuk.

Vidéki tudósításokat csak igen rövid kivonatban adunk, és csak az érdekes eseményekre vonatkozólag.

Ekkép hísszük, hogy nem csak változatos és érdekes, de magyar lapot is adhatunk, melynek szelleme és nyelvezete megfelel az irodalmi igénynek és a magyar olvasóközönség várákozásának.

Mi hír Budán?

— Az ágyuzásnak vége van, és emberek nem ölik már egymást, legfölebb oly hírekkel lephetjük meg olvasóinkat, hogy könyv-

árusaink e héten többféle naptár kiadásához fogtak, tehát lesz kalendárium, még olyan is, mit az obsitos katona fájós lábában tartogat, s annak is a falu veszi hasznát, mikor a kis gyermek nagy hírrel szalad haza, megjövendöli az esőt és a szelet, még pedig hitelesen, mert azt mondták az én gyerekkoromban a falusiak, csak az az egy haszna van a háborumnak, hogy a sánta katona megéri az időt. Így is vigasztalja magát az ember!

— Az emberek használják a békét, és rohamnak a furdókra. Fűred is hírtelen megtelt, s a fővárosiak tömegesen készítenek oda. Magammal is megtörténik az a kellemes meglepetés, hogy ugyanezen sorokat nyomtatásban majd csak Fűreden olvasom.

— Vidékről szomorun halljuk, hogy már nemcsak a kis gyermekek, hanem a fölött hölgyek is belefutak a folyamba. A halál is olyan az idén az emberekre, mint a kis diák, a gyümölcsös kertben, hogy csak az érettet viszi el.

— A politcai lapok előfizetőinek száma külön külön ezekre szaporodott a háború miatt. Minthogy a béke ily hírtelen beütött, a politcai lapokat kérik meg, hogy adjanak kölcsön egy kis ezivakodást.

— Dunaiszky elkészíté Lendvay szobrának gipszöntetét, és a mútárlatban állítá ki. A mű rendkívül szép, s annál inkább elszomorodunk Katonának ideitlen szobrán, melyre méltán rá lehetne írni: Fájdalom, irthon készítettett.

— A hengermalomban zsáktöltőgép van a rakodásokhoz alkalmazva. Lassankint mégis közeledünk ahhoz, midőn a csibe sülve röpül a szánkba.

— Egy orvosnövendék ereit vagdalta föl. Hát az ágyuk mégsem győzik pusztítani az embereket, még borotva is kell hozzá.

— A nemzeti színház pénztára, mint halljuk, igénybe vette a nyugdíjintézet pénztárát. Nem kételkedünk, hogy az illetők a felelősséget magukra vállalandják; mert a nemzeti színház nincs még huszonnegy esztendőss, következőképen nem is csinálhat adósságot.

— Az indóháznál viztartóba egy tiz éves fiu belesett és bele is halt. Persze, ha bor lett volna, nem a fiu ment volna a kádhöz; hanem az apja.

— Tiz év óta az idén építettek legkevesebbet a két fővárosban. Milyen jó, hogy az ácsok és kömvészek rendesen két mesterséget tanulnak, hogy munkahiánykor is tudjanak kenyeret keresni. Tisztelt íróársak! nem jó volna követni az ácsok és kömvészek példáját?

— A gabonaárak nagyon lestek. Ma holnap olyan olcsó lesz a kenyér, hogy a mit a „Miatyánk”-ban egy napra kérünk, egy hétre elég lesz.

— Valami vidéki urral megtörtént az a tréfa, hogy kocsisa az egész fogattal megszökött. Azzal aztán a gazdája hiában beszélne ám gyalog.

— A magyar király címü vendéglőt lakházzá fogják alakítani. A tulajdonos azt gondolja, elég ő neki pátronusnak négy szent, tudnifillik, szent. József, szent. György, szent. Jakab és szent. Mihály, — azok neki épen annyit hoznak, mint az egész naptár.

RÁTH MOR KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN

kaphatók e legújabbban megjelent művek:

**A JELENKOR
LEGNAGYOBB
VADÁSZAI.**

**GERARD
és
RICE.**

AZ AFRIKAI OROSZLÁNVADÁSZAT.

Saját tapasztalata után írta
GERARD GYULA.

Franziából fordítva, **diszes színyomatu borítékban, 2 képpel.** Ára 1 ft. 20 kr. kötve 1 ft. 40 kr.

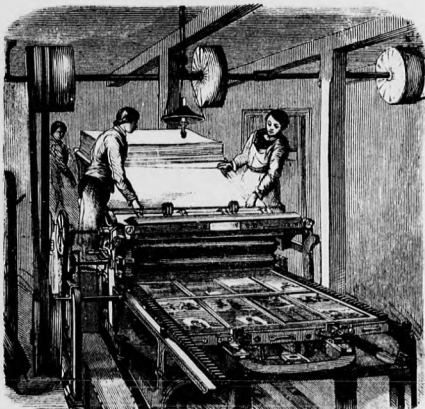
TIGRISVADÁSZAT INDIÁBAN RICE WILLIAM,

25 Bombay ezredbeli hadnagy, s utóbb a török hadjütelék kapitánya gyalogvadászati Radsputanában.

Magyarította

BRASSAI SÁMUEL.

Színezve nyomott négy képpel pompás színyomatu borítékban. — Ára fűzve 1 ft. 60 kr. kötve 1 ft. 80 kr.

Werfer Károly,
KÖNYVNYOMDÁJA
„GUTTENBERGHEZ“

Pesten, feldunator, gr. Nákó házban 10-ik szám alatt.

Elvállal mindennemű tudományos, szépirodalmi, képes és diszmunkát; valamint művészeti s kereskedelmi munkák színes, aranyozott, vagy fekete nyomását: egyszerű smind időszaki folyóiratok, és napilapok kiállítására is teljesen föl van szerelve. E nyomdával egyesült

ILASKE és TÁRSÁNAK

fametsző, dombornyomó, aczél-, réz- és kömetsző műintézete, készít s elvállal: aczél-metszést, olajfestékes és színyomató képeket, mindennemű dísz- és éknyomatot, arczképeket, váltókat, számlákat, czínyomatókat, látogatójegyeket sat. sat. s mindezt a megrendelés szerint fekete vagy színes nyomásban. Készít továbbá műlemezeket írásra és vízjegyekre.

Hartleben R. A. könyvkereskedésében

Pesten, Váci-utca 17. sz., kapható:

Bajza. Világtörténet. A hajdankor. 2 k. 2 ft. 30 kr.
Bernard K. A. A koros bölgy, ford. Potófi S. Ára: 54 kr.
Bors és paprika. Adoma gyűjtemény. 4 füzet, ára: 72 kr.
Boz. Twist Olivér. 3 köt. 1 ft. 5 kr.
Bulver E. J. Éj és korány Angolból ford. Vajda P. 3 köt. 1 ft. 80 kr.
Cicero. Marcus Tullius. A kötelességekről magyarul, Szalay L. átdal. 1 ft. 42 kr.
Cervantes. A bőkezű szerető, ára: 54 kr.
Cooper. Az utolsó Mohikán 2. köt. ára: 1 ft 60 kr.
Csokonai M. minden munkái 2 köt. 4rét. 5 ft. 80 —
Eötvös báró József. A házasságok vigádják 5 felv. 28 —
" A falu jegyzője. Regény 3 kötetben 4 ft. 76 —
" Magyarország 1514-ben Regény 3köt. 4ft. 20 —
Fanni hagyományai 2 füzet 1 ft. 42 kr.
Flygar Carlen E. A sziget rózsája. Svéd regény 2 köt. 1 ft. 60 kr.
A francz. forradalom története. 2ft. 64 kr.
Galletti. Egyetemi világrajz ford. Falk M. 40 fametzvénnyel és 21 színezett térképpel. Nagy 4rét ára: fűzve: 5 ft. 30 kr. kötve: 6 ft. 90 kr.
Hahn Hahn Ida grófnő. Forster Zsigmond. Német regény. 42 kr.
Hahn. Cecil. Német regény 2 köt. 1 ft. 42.
Hánák K. J. Az emlősök és madarak képes természetrajza. Nagy 8rét kötve 7 ft. 90 kr.

Szép és czélszerű
karácsonyi, új-évi, ünnepi

és

'alkalmi ajándék.

—

GYÖNGYÖK ÉS VIRÁGOK

a

magyar költészetből.

Jókay M. Hétköznepok 2 kötet. Ára: 72 kr.
Jászay Pál. Magyar nemzet napjai a mohácsi vész után I-ös kötet 4 ft. 20 kr.
Kemény Zs. Gyulai Pál. Regény 5 kötetben 1 ft. 80 kr.
Külföldi regénytár. 24 kötet. Ára: 8 ft. 40 kr.
Új külföldi regénytár. 15 köt. Ára 5 ft. 25 kr.
Négy. Hortense grófnő francziából ford. 1 ft. 34 kr.
Nagy Ig. Hajdan és most. 2 köt. 1 ft. 40 kr.
Meny és pokol 3 füz. 88 kr.
Nemzeti képes és verses könyv 70 képpel 1 ft. 92 kr.
Pantuzvónó. Thyraiu Tamás, Reg. 4 köt. 2 ft. 46 kr.
St. Roch. Regény 4 köt. 3 ft. 15 kr.
Pálffy Albert. Magyar millionár. Regény 72 kr.
Pereginy E. Mythologia a két nembeli ifjuság számára 16 képpel 1 ft. 42 kr.
Rajcsány J. Magyarország története. 88 kr.
" világegyetem vagy is a földnek képe 4 aczél-és fametzvénnyel. 1 ft. 42 kr.
Sparks Jared. Washington élete. 2 ft. 80 kr.
Székrenyesi. Demokritusi, cseppek 2 füzet, 36 kr.
Vállas Dr. Antal. Új kézi és iskolai atlasz. 2 kiadás. A földrajz és statisztika jelen állásponthoz alkalmazta Dr. Falk M. 19 színezett földképpel. 4rét. Ára: 2 ft. 64 kr.
Varren S. A tőzscr. Angol regény. 42 kr.